

Hollolan Kunta

Konserniohje

KV 17.6.2019

Sisälllys

1.	Kunnan omistajapolitiikan kokonaisuus	2
2.	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	2
3.	Soveltamisala.....	2
4.	Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	3
5.	Konserniohjeen sitovuus	3
6.	Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako	4
7.	Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	7
8.	Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen	7
9.	Tiedottaminen ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	8
10.	Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa	9
11.	Konsernin sisäiset palvelut ja hankinnat	10
12.	Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	10
13.	Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	11
14.	Yhtiökokous	11
15.	Yhtiön hallituksen ja hallituksen puheenjohtajan tehtävät	12
16.	Yhtiön toimitusjohtaja	14
17.	Kuntakonsernin tarkastus.....	14

1. Kunnan omistajapolitiikan kokonaisuus

Hollolan kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kunnan pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän pää-töksen-teon systemaattisuus, ennakoitavuus sekä pääomien käytön tehokkuus.

Kuntakonsernia ohjaavina asiakirjoina ovat valtuuston hyväksymät kuntastrategia ja konserniohje, joka sisältää ohjeet hyvästä hallinto- ja johtamistavasta Hollolan kuntakonsernissa.

Kuntastrategia on kunnan johtamisen väline, jonka tulee sisältää myös omistajapoliittisia linjauksia. Omistajapolitiikalla linjataan mm. se, missä kunnan on pitkällä tähtäimellä perusteltua olla mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudella tavoittelee. Kuntastrategiassa voidaan asettaa myös kehittämistavoitteita tai muita omistajapoliittisia tavoitteita tytäryhteisöille tai muille konserniin kuuluville yhteisöille.

Konsernijohtoon tulee omistajaohjauksen ja eri vuorovaikutuksen keinoin viestiä yhtiöitä koskevat talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhteisöille, jotta ne voivat toiminnassaan edistää kuntastrategiassa ja talousarviossa niille asetettuja tavoitteita. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu aktiivinen vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa yhteisön tavoitteista ja odotuksista.

Hollolan kunnan konserniohje on hyväksytty valtuustossa 22.5.2017. Konserniohje on päivitetty v. 2019 (kv 17.6.2019).

2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan ja kuntakonsernin kokonaiset huomioon ottaen.

Kunnan strategiassa määritellään linjaukset omistajapoliittista ohjausta koskien sekä määritellään myös konserniyhteisöjä koskevat strategiset tavoitteet. Kunnan omistajapoliittiset linjaukset ja konserniyhtiöille asetettavat toiminnan ja talouden tavoitteet määritellään vuosittain osana talousarvion laadintaa perustuen kuntastrategiaan ja huomioiden kunkin yhtiön toimialan merkittävyys ja riskit.

3. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä. Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt (ja säätiöt) joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Hollolan kunnan kuntakonserniin kuuluvat (1.5.2019 alkaen) seuraavat kunnan määräysvallassa olevat tytäryhteisöt:

- Hollolan Asuntotalot Oy (100 %)
- Hollolan Tilapalvelu Oy (1.6.2017 alk.)(100 %)
- Asunto Oy Tervasmiiu (88,08 %)
- Kiinteistö Oy Harmaaleppä (61,40 %)

Kunnan osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8§:ien tarkoittamaa omistusyhteisyyttä ja osakkuusyhtystä.

Kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

- Kiinteistö Oy Liikejalava (35,46 %)

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
- Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä
- Päijät-Hämeen liitto
- Hollolan-Lahden vesilaitoskuntayhtymä
- Eteva kuntayhtymä

Edellä mainittujen lisäksi kunnalla on myös ns. omistusyhteisyyksiä, joita ei kuitenkaan millään osin yhdistellä kunnan konsernitilinpäätökseen eivätkä ne ole osa Hollolan kuntakonsernia.

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaisesti konserniohjeesta. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan. Konsernijohto edellyttää, että konserniohjeen käsittelyä koskeva yhtiön toimielimen pöytäkirjanote toimitetaan kuntaan.

5. Konserniohjeen sitovuus

Konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä, perus- tai osakassopimuksesta muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten osakeyhtiö-, yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta viipymättä kirjallisesti konsernijohdolle.

6. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako

Konserniohjeella ohjataan sekä kunnan omia toimielimiä ja viranhaltijoita että konserniin kuuluvia tytäryhteisöjä.

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja, talusjohtaja, henkilöstöpäällikkö, elinvoimajohtaja sekä hyvinvointijohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Konsernijohto arvioi vuosittain osana tilinpäätöstä kunnan kokonaisedun toteutumisen ja riskienhallinnan kannalta omistaja-ohjauksen tuloksellisuutta.

Kunnan omistajanvaltaa eri yhteisöissä käyttävien edustajien tulee yhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimielimissä ottaa huomioon konsernijohtoon antamat omistajapoliittiset ohjeet tai pysyväisluonteiset konsernijohtoon antamat määräykset.

Hollolan kuntakonsernissa konserniohjaukseen liittyvä toimivallanjako on seuraavanlainen:

Valtuusto

- päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista,
- päättää kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista,
- hyväksyy omistajapoliittiset linjaukset osana kuntastrategiaa,
- hyväksyy konsernitalinpäätöksen osana kunnan tilinpäätöstä ja
- hyväksyy konserniohjeen
- päättää yhteisöjen perustamisesta

Kunnanhallituksen nimittämä konsernijaosto

Kunnan konserniohjauksesta huolehtii kunnanhallituksen konsernijaosto. Konserniohjauksen tarkoituksena on huolehtia siitä, että kunnan ja sen tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Konsernijaostossa on 3 - 5 jäsentä. Kunnanhallitus valitsee jaoston jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet kunnanhallituksen jäsenten keskuudesta.

Kunnanhallitus valitsee jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Konsernijaoston toimikausi on kaksi vuotta.

Esittelijänä toimii kunnanjohtaja. Pöytäkirjan pitäjänä toimii jaoston nimeämä henkilö tai hänen sijaisekseen määrätty.

Konsernijaosto päättää kunnan:

- Yhtiökokousedustajat
- Yhtymäkokousedustajat (lukuun ottamatta hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokousedustajaa)
- Edustajat muiden yhteisöjen kokouksiin
- Ehdokkaat tytäryhteisöjen hallitukseen
- Edustaja(t) säätiön toimielimiin
- Konserniyhtiöiden kokouspalkkioista

Kunnan ohjauksen toteuttamisen osalta:

- omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
- konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämisestä, konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoinnista
- sekä yhteisöille, joissa kunnalla on määräysvaltaa, asetettavista erillisistä tavoitteista ja taloudellisen aseman ja tavoitteiden seurannasta sekä raportoi näiden tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallitukselle ja valtuustolle
- Antaa ohjeistukset valitsemilleen edustajille yleisesti ja/tai kokouskohtaisesti
- Asettaa tytäryhteisöille ja kuntayhtymille strategiset tavoitteet sekä talousarviotavoitteet sekä seuraa tavoitteiden toteutumista
- Antaa kunnan ennakokannan konserniohjeen edellyttämissä asioissa
- Päättää esityksistä koskien tytäryhtiöiden perustamisasiakirjaa ja yhtiöjärjestystä sekä vastaavien asiakirjojen esityksistä koskien yhtiöitä, säätiöitä ja kuntien välistä yhteistoimintaa huomioon ottaen kunnan kokonaisuus ja strategiset tavoitteet
- Arvioi ja käsittelee osakas- ja yhteistoimintasopimuksia ja niiden muutos- ja kehittämistarpeita kunnan tavoitteiden näkökulmasta
- konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaosta
- toimenpiteistä, johon tulee ryhtyä vuosittaisen omistajaohjauksen tuloksellisuuden arvioinnin ja kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta

Riskienhallinnan osalta:

- riskien ennakoinnin yhteydessä esiin nousevien toimenpiteiden valmistelusta
- riita- ja vastuukysymyksiin kohdistuvasta valmistelusta ja ohjauksesta
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja riskien ennakoinnista konserniyhteisöjen osalta

Kunnanjohtaja

- vastaa kuntakonsernin taloudesta, johtamisesta, ohjauksesta sekä valvonnasta
- vastaa kuntakonsernin omistajapolitiikan toteutuksesta omistajaohjauksen periaatteisiin ja konserniohjeeseen perustuen

- toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhteisöjen hallintoon ja toimintaan
- päättää omistajaohjauksesta kiireellisissä asioissa, jotka tehdään yhtiökokousta pitämättä

Talousjohtaja

- vastaa omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan valmistelusta,
- huolehtii konserniohjauksen käytännön toimenpiteistä
- toimii (kunnanjohtajan lisäksi) yhteyshenkilönä konsernijohton ja konserniyhteisöjen välillä ja osallistuu tarvittaessa kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokouksiin asiantuntijana, jossa hänellä on oikeus käyttää puhevaltaa.

7. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen sisältyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Investointisuunnitelmat tulee toimittaa kuntaan jo ennen niiden hyväksymistä tai täytäntöönpanoa. Suunnitelmien tulee perustua tehtyihin toimintaympäristön analyysiin ja riskienarviointiin. Investointien suunnittelussa tulee huomioida myös verosäännökset sekä myös valtiontukia koskeva sääntely ja näiden vaikutukset koko kuntakonsernin näkökulmasta tarkasteltuna. Kaikki merkittävät taloudelliset ratkaisujen osalta tytäryhtiön tulee hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa.

Tytäryhteisöjen tulee säännöllisesti toimittaa tietoja myös mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

8. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Kuntakonsernin tytäryhteisöraportoinnissa mukana olevien yhteisöjen tulee toimittaa emolle/kunnalle tarvittavat tiedot annettujen ohjeiden ja aikataulujen mukaisesti. **Liitteenä** ohje raportoinnin sisältöä koskien.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seuranta varten kunnalle neljännesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle. Tytäryhteisöjen on lisäksi raportoitava erikseen, mikäli sen toiminta ei vastaa oletettua kehitystä.

Tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä,

kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolapaa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tai sille kirjanpitopalveluita tuottavalle palvelukeskukselle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisesta.

Tytäryhteisöjen tulee esittää konsernijohtolle hallitusten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat. Yhtiön toimitusjohtaja raportoi konsernijohtolle tilikauden aikana pidettyjen kokousten lukumäärän sekä jäsenten henkilökohtaisen osallistumisen kokouksiin.

Konserniyhteisöjen tulee huolehtia hallitustensa jäsenten osalta riittävästä vastuuvakuutuksesta.

9. Tiedottaminen ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntakonsernin viestinnässä tulee noudattaa avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita. Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kunnanjohtajalle tai muulle konsernijohtoon kuuluvalla viranhaltijalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

Kuntalain 29 §: mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin yhteisön osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan konsernipalveluille tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja ja kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset. Salassa pidettäviä asioita ovat mm. liikesalaisuudet.

10. Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa

Konserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoa hankittava konsernijohdon ennakkokäsitys strategisesta tai merkittävästi yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen liittyvästä asiasta.

Yhteisön hallituksen tai toimitusjohtajan on hankittava *jo asian valmisteluvaiheessa* kirjallinen kunnan konsernijohdon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisölle asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut, toimitusjohtajan hänen sijaisenaan toimivan tai vastaavan valinta, palkkaus sekä tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Ennakkokantaa koskevan pyynnön tulee olla riittävän yksilöity. Investointien osalta ennakkokantapynnön sisältö on erikseen määritelty oheisella **liitteellä**.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohtoon määrittävä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kunnan kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

11. Konsernin sisäiset palvelut ja hankinnat

Konserniyhteisöille voidaan tarvittaessa antaa sitovia ohjeita sisäisten palvelujen käytöstä, mikäli se katsotaan konsernin kokonaisedun näkökulmasta tarpeelliseksi.

Hankintalain mukaan kuntien lisäksi myös kuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen tulee kilpailuttaa hankintansa. Konserniyhteisöjen tulee noudattaa kunnan hankintaohjeita ja huomioida myös hankintalain noudattaminen. Konserniyhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hankkia palvelunsa konsernin sisäältä. Kiinteistöhallintaan liittyvät palvelut on ostettava kunnan tytäryhteisö Hollolan Tilapalvelu Oy:ltä. Tarvittaessa konsernijohto voi antaa luvan toisenlaiseen hankintaan, mikäli se yhtiön toiminnan kannalta on perusteltua. Muista konsernin sisäältä hankittavista palveluista annetaan tarvittaessa ohjeet erikseen.

Konsernin sisäisellä hankintayhteistyöllä voidaan saavuttaa konsernille toiminnallisia ja taloudellisia etuja. Kunta voi hankkia tavaran tai palvelun ilman kilpailutusta kokonaan omistamaltaan yhtiöltä, joka ei toimi markkinoilla. Konserniyhteisöjen hallituksen on valvottava, että kuntakonserniin kuuluvissa yhtiöissä, joissa kunnalla on enemmistö, noudatetaan lakia ja asetuksia julkisista hankinnoista. Taloudellisten hyötyjen varmistamiseksi hankintayhteistyöstä tulee neuvotella säännöllisesti konsernijohtoon kanssa.

12. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Kunnanhallitus tai sen nimeämä konsernijaosto päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin.

Kuntalain 47 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys.

Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolainmukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin voidaan nimetä myös kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä asiantuntijaksi, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen

tavoitteiden saavuttamiseksi. Nimitysprosessissa kiinnitetään huomiota jäsenten sitoutumisvalmiuteen useammaksi vuodeksi, kehittymisvalmiuteen ja hallituksen toimivuuteen kokonaisuutena. Keskeisesti kunnan palvelutuotannossa mukana olevien yhtiöiden hallitukseen voidaan nimetä asiantuntemuksen perusteella myös kunnan viranhaltijoita.

13. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Kuntalain 47§:n mukaan konserniohjeisiin tulee sisällyttää tarpeelliset määräykset kunnan tytäryhteisön hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Konserniyhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa soveltuvin osin tämän konserniohjeen lisäksi myös muita kuntakonsernin hyvään hallinto- ja johtamistapaan liittyvää ohjeistusta kuten sisäisen valvonnan ohjetta, muita kunnan hyvän hallinto- ja johtamistapaan liittyviä ohjeita ja säännöksiä sekä hallintolain ja hankintalain säädöksiä.

Yhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet osana konserniohjeen hyväksymistä siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje hyväksytään tytäryhtiön hallituksessa.

Tytäryhteisöjen hallituksilla on velvollisuus laatia hallituksen työskentelyä ohjaava työjärjestys ja hallituksen tulee suorittaa myös toiminnan itsearviointia kunnan antamien ohjeiden mukaisesti. Konsernijohtoon kuuluvalla ja erikseen nimetyllä henkilöllä on annettava yhtiön hallituksen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeus.

Konserniyhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan soveltuvin osin myös kunnan henkilöstöohjelmaan ja kuntastrategian henkilöstöä koskevia linjauksia.

Kunnan kokonaan omistamien tytäryhteisöjen tulee noudattaa myös asiakirjahallinnossaan kunnille annettuja ohjeita, suosituksia ja määräyksiä (kuten arkistonmuodostuksen ohjeistus, arkistoinnin ohjeistus ja säilytysaikoja koskevat suositukset ja määräykset).

14. Yhtiökokous

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päätöksentekaelin, jossa osakkeenomistajat osallistuvat yhtiön ohjaukseen ja valvontaan. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista asioista.

Tilikauden aikana yhtiössä on järjestettävä yksi varsinainen yhtiökokous ja tarvittaessa ylimääräisiä yhtiökokouksia.

Kuntaa edustaa yhtiökokouksessa kunnanhallituksen tai sen nimittämän konsernijaoston (tai kunnanjohtajan) määräämä edustaja. Kyseisen yhtiön hallituksen jäsen ei voi toimia

yhtiökokousedustajana kokouksessa, jossa päätetään vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan sekä toimitusjohtajan tai vastaavan läsnäolo yhtiökokouksessa on tarpeen osakkeenomistajien ja yhtiön toimielimien välisen vuorovaikutuksen edistämiseksi ja osakkeenomistajien kyselyoikeuden toteuttamiseksi.

Yhtiökokouksen ajankohta on sovittava nimetyn yhtiökokousedustajan tai konsernijohtajan kanssa. Yhtiökokouksen ajankohdasta ja kokouksessa käsiteltävistä asioista on ilmoitettava konsernijohtolle viimeistään kolme viikkoa ennen kokousta. Mikäli yhtiökokouksessa käsitellään muita kuin yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksessa vuosittain käsiteltäviä asioita, on ajankohdasta ilmoitettava vähintään neljä viikkoa ennen kokousajankohtaa.

Yhtiökokouskutsu liitteineen osoitetaan ja toimitetaan nimetylle yhtiökokousedustajalle. Lisäksi se toimitetaan sähköpostilla kunnan kirjaamoon sekä kunnanjohtajalle.

Allekirjoitetusta yhtiökokouspöytäkirjasta tulee lähettää jäljennös kunnalle viipymättä sen valmistuttua. Yhtiökokousedustajan on tarvittaessa raportoitava yhtiökokouksen asioista konsernijohtolle.

15. Yhtiön hallituksen ja hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Hallituksen tehtävät

Tytäryhteisön hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista, hyväksyy riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan. Hallitus huolehtii siitä, että yhtiössä harjoitetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Tähän liittyen hallituksen tulee hyväksyä myös kunnan eettiset periaatteet.

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien etua sekä huolehtia siitä, että kaikkien osakkeenomistajien edut tulevat tasapuolisesti huomioonotetuiksi. Hallituksen jäsenet eivät edusta yhtiössä heitä jäseneksi ehdottaneita tahoja.

Yhtiön hallituksen on huolehdittava, että sillä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä strategia, jonka toteutumista seurataan, arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti ja riittävän usein.

Hallitus on kollektiivisesti vastuussa päätöksistään. Vastuu voi tietyn edellytyksin syntyä, vaikka jäsen on ollut poissa hallituksen kokouksesta. Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu voi syntyä muun muassa vaadittavan huolellisuusvelvoitteen laiminlyönnillä, rikkomalla osakeyhtiölakia, muita lakeja tai yhtiöjärjystä. Vahingonkorvausvastuu voi myös syntyä jättämällä noudattamatta ilman siihen oikeuttavaa perustetta Hollolan kuntakonsernin tytäryhteisöjen konserniohjetta tai muuta omistajaohjeistusta siten, että siitä aiheutuu merkittävää vahinkoa yhtiölle tai kuntakonsernille.

Hallituksen kokousten esityslistat ja kokousajat tulee toimittaa hyvissä ajoin tiedoksi talousjohtajalle mahdollista osallistumista varten.

Hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on muun muassa:

- huolehtia, että hallitus on toimintakykyinen ja päätösvaltainen
- johtaa hallituksen työskentelyä niin, että hallitus huolehtii tehtävistään mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti
- toimia toimitusjohtajan esimiehenä
- seurata toimitusjohtajan tehtäviä ja valvoa, että toimitusjohtaja on tehtäviensä

tasalla

- vastata siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa tai jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii
- hyväksyä toimitusjohtajan laatiman esityslistan hallituksen kokouksia varten
- johtaa ja kehittää hallituksen työskentelyä
- huolehtia osaltaan siitä, että kunnan tytäryhtiöissä noudatetaan kunnan omistajapoliittisia ohjeita ja konserniohjetta
- huolehtia siitä, että mahdollisissa konsernijohdon ennakkokäsityksen selvittämisen piiriin kuuluvissa asioista on ennen hallituksen lopullista päätöstä hankittu konsernijohdon ennakkokäsitys
- huolehtia siitä, että lakisääteiset ja yhtiöjärjestyksessä määrätyt toimenpiteet ja niihin liittyvät päätökset tehdään ajallaan
- hyväksyä toimitusjohtajan edustus yms. menot, lomat ja muut vapaat
- pitää tarvittaessa yhteyttä hallituksen jäseniin ja toimitusjohtajaan kokousten välillä
- pitää tarvittaessa yhteyttä omistajiin kuten esim. kunnan konsernijohtoon ja muihin sidosryhmiin myös yhtiökokousten välillä
- vastata siitä, että hallituksen työskentelyssä noudatetaan hallituksen hyväksymän työjärjestyksen määräyksiä
- vastata siitä, että hallitus suorittaa vuosittain toimintansa ja työskentelytapojensa itsearvioinnin

16. Yhtiön toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa lain ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja saa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavalliseen tai laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Toimitusjohtaja huolehtii yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä lainmukaisella ja luotettavalla tavalla. Toimitusjohtajalla on itsenäinen vastuu tehtäväpiirinsä kuuluvien asioiden hoitamisesta.

Toimitusjohtajan nimittää ja erottaa hallitus.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajan on hankittava kunnan konsernijohtajan ennakkokäsitys tytäryhtiön toimitusjohtajan ja hänen pitkäaikaisen (vähintään neljä kuukautta) sijaisensa valintaan ja palkkaukseen sekä sen olennaiseen muutokseen.

Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeisistä ehdoista on laadittava yhtiön ja toimitusjohtajan välillä kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka hallitus hyväksyy.

17. Kuntakonsernin tarkastus

Tilintarkastus

Kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä, esimerkiksi kuntakonsernin suuri koko. Konserniyhteisöjen tilintarkastus on kuitenkin järjestettävä kohdeyhteisön yhtiöjärjestyksen, perussopimuksen tai vastaavan määräyksen sekä ao. konserniyhteisöä koskevien tilintarkastussäännösten edellyttämällä tavalla. Tämä tarkoittaa mm. konserniyhteisöä koskevien tilintarkastajan auktorisointivaatimusten noudattamista.

Hollolan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole jotain selkeää tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kunnan tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida myös tytäryhteisön yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Konsernijaosto nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksissa tehtävää päätöstä varten.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten.

Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa

olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Sisäinen tarkastus

Emokunnan mahdollisella sisäisellä tarkastuksella (voi olla myös ostopalveluna toteutettava) on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.